Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL | In România 3 lei | In străinătate 6 lei

Nr. Nr. 265 Joi 29 Septembrie 1938
12 Pagini P IIII

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Congresul Fidac-ului

Ce este „Fidac"-ul? O federație internațională a foștilor luptători, compusă din 64 de asociații, grupate și organizate în cele 11 țări, cari în timpul marelui război au luptat împreună pentru aceeaș cauză a dreptului și a civilizației: Anglia, Franța, Italia, Statele Unite ale Americei de Nord, Belgia, România, Iugoslavia, Polonia, Cehoslovacia, Portugalia, Grecia. Numărul total al membrilor Fidac-ului trece astăzi de opt milioane.

Intemeiată în 1920 — îndată după încheerea păcii — această federație internațională s'a propus ca scop să mențină, să întrețină și să dezvolte spiritul de camaraderie al foștilor luptători, care s'a manifestat pe câmpurile de bătălie; să asigure tuturor categoriilor de invalizi, drepturile ce li se cuvin din partea patriei recunoscătoare și să desfășoare o întinsă propagandă pentru menținerea păcii în lume.

Ar fi însă o mare greșală dacă am considera Fidac-ul, ca o asociație internațională politică, pusă în serviciul pacifismului, luat în sensul ce-l dau pacifiștii sinceri, sau ipocriți. Nu este vorba de pacifismul, care se opune până și războiului neprovocat și nu ține seama de interesele supreme ale națiunilor amenințate în independența și chiar în existența lor; ci de ideea pacificării lumii, printr'o politică generală bazată pe spiritul de solidaritate al națiunilor civilizate și pe principiile esențiale ale dreptului internațional.

De aceea, membrii Fidac-ului, în calitatea lor de foști luptători, se consideră în serviciul păcii, spre a înlătura un nou război ce ar pune în primejdie patrimoniul comun al civilizației, dar, în acelaș timp, ei sunt în serviciul comandat al patriei, ale cărei interese naționale sunt hotărîți să le apere.

In publicațiunea acestei asociații se spune că, dacă global Fidac-ul nu face politică, fiecare membru trebue să fie cetățean în serviciul patriei, conștient de drepturile și datoriile sale, capabil să desfășoare o activitate pasionată pentru apărarea intereselor naționale.

Iubirea de patrie, lealitatea față de șefi și ideia de pace, pusă în serviciul civilizației, — iată deviza celor peste opt milioane de foști luptători, grupați în organizațiile Fidac-ului.

In toate cele 18 congrese ce le-a ținut Fidac-ul, în diferite capitale și orașe principale — Paris, New Orleans, Bruxelles, Londra, Roma, Varșovia, București, Washington, Praga, Lisabona, Casablanca etc., — ca și în cel de azi din Capitala României Mari, delegații tuturor țărilor au acentuat dorința lor de a contribui la menținerea și asigurarea păcii și în acest scop nobil și umanitar, ei au recomandat și recomandă înțelegerea între națiuni pentru rezolvarea tuturor diferendelor dintre ele, spiritul de solidaritate al generațiilor, spre a putea înlătura orice conflict armat.

In împrejurările de astăzi, când marile puteri din apus caută, prin toate mijloacele, să înlăture isbucnirea unui război european, congresul Fidac-ului, din București, este încă o manifestare puternică a foștilor luptători aliați din 1914-1918, în favoarea păcii.

Conferința ministerială de Luni
de sub președinția M. S. Regelui

Luni 26 Septembrie a fost în Castelul dela Sinaia o conferință ministerială sub Inalta președinție a M. S. Regelui.

Au luat parte: I. P. S. S. Dr. Miron Cristea, Patriarhul României, președintele Consiliului de miniștri, d. Mircea Cancicov, ministrul finanțelor, d. Armand M. Călinescu, ministrul internelor, d. general Paul Teodorescu, ministrul aerului și marinei, d. N. Petrescu-Comnen, ministrul afacerilor străine, d. general Gh. Argeșanu, ministrul apărării naționale, d. general Alexandru Glatz, subsecretar de stat la ministerul apărării naționale și d. general Ștefan Ionescu, șeful Marelui Stat Major.

Cu acest prilej, d. ministru al afacerilor străine a făcut o expunere asupra situației externe, iar d. general Al. Glatz a arătat stadiul lucrărilor de înzestrare a oștirii.

S'a constituit o comisiune ministerială restrânsă care va lucra în permanență la supravegherea și activarea lucrărilor de înzestrare a armatei.

In corpul ziarului:

Discursul cancelarului Hitler
D. Mussolini a vorbit la Verona

Cancelarul Hitler trece în revistă compania de onoare, la sosirea sa la Godesberg

Textul memoriului german
transmis guvernului din Praga prin intermediul d-lui Chamberlain

Berlin, 26 (Rador). — *Agenția D. N. B. transmite textul memoriului german remis la Godesberg d-lui Chamberlain pentru a fi transmis guvernului cehoslovac. Iată acest text:*

Știrile din ce în ce mai frecvente cari sosesc din ceas în ceas cu privire la atacurile îndreptate împotriva ținutului german al sudeților și cu privire la incidente, arată că situația în acest ținut a ajuns cu totul insuportabilă și că în felul acesta ea înseamnă o primejdie pentru pacea Europei.

Este deci absolut necesar ca cedarea recunoscută de guvernul cehoslovac a teritoriului sudet să se facă acum fără nici o amânare. Harta anexată la memoriu arată prin linii roșii teritoriul sudeto-german, care va trebui să fie cedat. Teritoriile unde, în afară de teritoriile ocupate, va urma să se facă un plebiscit sunt arătate prin linii verzi. Frontiera definitivă va trebui să fie conformă cu voința locuitorilor din aceste regiuni.

Pentru a constata voința locuitorilor, o anumită perioadă de pregătire a plebiscitului va trebui să fie prevăzută. In timpul acestei perioade orice dezordine va trebui evitată.

O situație de echilibru între cele două părți va trebui să fie stabilită.

Teritoriul german desemnat în harta alăturată va fi ocupat de trupele germane, fără a se ține seama dacă plebiscitul dă într'una sau cealaltă parte a teritoriului o majoritate cehă.

Pe de altă parte, teritoriul în care potrivit punctului de vedere german va putea fi obținută o majoritate germană, va fi ocupat de trupele cehe fără să se țină seama de faptul că în interiorul acestui teritoriu se găsesc poate mari enclave linguistice germane sau va exista cu prilejul plebiscitului o majoritate germană.

Guvernul german propune deci cele ce urmează în scopul realizării unei soluții imediate și definitive a problemei germano-sudete:

1) Retragerea întregei armate cehe, a poliției, jandarmeriei, grănicerilor, etc., din teritoriile desemnate pentru evacuare, cari vor fi remise și cedate Germaniei la 1 Octombrie.

2) Teritoriul evacuat va trebui să fie cedat așa cum este (cum este desemnat în anexă). Guvernul german se declară de acord ca pentru reglementarea amănuntelor și modalităților de evacuare, un delegat al guvernului cehoslovac și al armatei cehoslovace având depline puteri să fie atașat pe lângă comandamentul superior al armatei germane.

3) Guvernul cehoslovac va libera imediat pe toți membrii sudeto-germani ai armatei și poliției în tot teritoriul cehoslovac și-i va trimite acasă.

4) Guvernul cehoslovac va elibera toate persoanele de sânge german, care au fost duse la închisoare pentru motive politice.

5) Guvernul german se declară de acord ca în teritoriul care va fi desemnat mai de aproape, un plebiscit se va face cel mai târziu până la 25 Noembrie. Corecturile nouei frontiere care vor fi efectuate în urma acestui plebiscit vor fi fixate de o comisiune germano-cehă sau de o comisiune internațianală. Plebiscitul va avea loc sub controlul unei comisiuni internaționale. Vor avea drept de vot toate persoanele cari locuiau pe teritoriile în chestiune la 28 Octombrie 1918 sau care s'au născut în aceste teritorii până la 28 Octombrie 1918. Teritoriile în chestiune vor fi anexate Germaniei sau Cehoslovaciei prin simpla majoritate a voturilor persoanelor de sex masculin și femenin, care au drept de vot. Cu prilejul plebiscitului, trupele celor două părți vor fi retrase de o parte și de alta în afara teritoriilor supuse plebiscitului. Guvernul german și guvernul cehoslovac vor fixa împreună momentul și durata acestei evacuări.

6) Guvernul german propune crearea unei comisiuni autorizate germano-cehoslovacă, care va reglementa amănuntele necesare.

Anexa: Cedarea teritoriilor germano-sudete evacuate va trebui să aibă loc fără distrugere sau fără scoaterea din serviciu a instalațiilor militare, economice sau de transport. Este vorba aci în special de aeroporturi și de instalațiile de radio. Materialul economic și de transport și în deosebi materialul de cale ferată vor trebui să fie cedate în bună stare. Acelaș lucru și cu uzinele de gaz, centralele electrice, etc. Pe de altă parte, orice evacuare de alimente, de mărfuri, de vite, de materii prime etc., nu se va putea face.

O precizare
a guvernului cehoslovac

Praga, 26 (Rador). — Corespondentul agenției „Reuter" transmite:

Postul de radio Praga a anunțat astăzi că recomandările anglo-franceze acceptate de guvernul Hodza sunt pentru guvernul actual doar baze de înțelegere.

Acord complet
intre Anglia și Franța

Londra, 26 (Rador). — Reuniunea miniștrilor britanici a luat sfârșit la ora 13 și 5 minute, când s'a dat presei următorul comunicat, — al doilea în cursul dimineții de Luni:

„Azi dimineață a avut loc între miniștrii francezi și britanic o nouă reuniune, în cursul căreia s'a stabilit un acord complet asupra tuturor punctelor.

„Generalul Gamelin, care fusese chemat pentru consultări speciale, a făcut o vizită și primului ministru și s'a întreținut apoi cu ministrul coordonării apărării naționale".

Agenția Reuter transmite:

Ministerul afacerilor străine a dat în cursul serii următorul comunicat:

„Dacă cu toate sforțările făcute de primul ministru, se pornește un atac german împotriva Cehoslovaciei, Franța va fi obligată să-i vină într'ajutor și în mod sigur Marea Britanie și Uniunea Sovietelor vor fi alături de Franța.

„Nu este prea târziu de a se opri această mare tragedie și, pentru popoarele tuturor națiunilor, de a insista pentru reglementarea diferendului pe calea unor negocieri libere".

Franța va sesiza
Societatea Națiunilor

Geneva, 26 (Rador). — Corespondentul agenției „Havas" transmite:

In cercurile Societății Națiunilor se atribue guvernului francez intenția de a sesiza consiliul instituției dela Geneva pentru aplicarea articolelor din pact referitoare la integritatea teritorială a statelor membre, în cazul unei agresiuni germane contra Cehoslovaciei.

Se mai afirmă că membrii consiliului actualmente prezenți la Geneva ar fi fost preveniți în mod oficios despre intențiile guvernului francez.

Sesiunea consiliului ar urma să aibă loc, după împrejurări, la Geneva sau la Paris.

CONSILIU DE MINIȘTRI LA PARIS

Paris, 26 (Rador). — Mâine la ora 10 se va ține un consiliu de miniștri sub prezidența d-lui Lebrun.

Apărarea împotriva atacurilor aeriene

In cursul unui atac aerian simulat aceste femei din populația orașului Tokio sting un început de incendiu, punând în practică anumite reguli pe care le-au învățat, cum ar fi, de pildă, să nu toarne apă direct deasupra flăcărilor, ci numai împrejur spre a satura solul.

Muncitorii englezi
alături de Cehoslovacia

Londra, 26 (Rador). — **Vorbind Duminică seara în fața unei mari mulțimi la Bristol, sir Walter Citrine, secretarul general al Trade-Unionurilor, a declarat între altele: „D. Hitler dorește să impună Europei voința sa".**

„Trebue să știm dacă suntem gata să facem față realităților sau să lăsăm să fie distrusă libertatea din întreaga lume. Dacă această problemă ni se va pune, sunt convins că ea va găsi poporul britanic, în unanimitate, de partea ordinei internaționale și a dreptății".

D-sa a încheiat afirmând că Cehoslovacia a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a da satisfacție pretențiilor legitime ale sudeților.

xXx⊙●⊙xXx

FILME

Un țăran a insultat grav pe un jandarm, în fața altor persoane.

Procurorul cere respingerea apelului inculpatului, condamnat destul de ușor de tribunal față de resfrângerea posibilă a faptei sale în populația locală.

In lipsă de altă ocupație, un asistent în vârstă, cu mustață groasă și albă, urmărește desbaterile cu atenție și cu palmele sprijinite pe mânerul bastonului cu vârf de gumă.

Când se dă cuvântul apărării, el își înalță capul sâsâind celor cari stau de vorbă.

Avocatul este prea tânăr ca să-și raționeze deocamdată elanul. Pentru el, vinovat este reclamantul, nu inculpatul.

— O afirm cu toată convingerea, domnilor judecători.

— Foarte bine! exclamă asistentul, lovind cu bastonul în parchet.

Apărarea urmează:

— Țăranii au fost totdeauna asupriți. Eri de boeri, astăzi de jandarmi.

— Foarte bine!

De astă dată glasul și lovitura bastonului ajung până la Curte și surprind pe cei dimprejur.

— Aprod, fă liniște! ordonă președintele. Continuați, domnule apărător, dar numai după ce veți retrage aceste cuvinte.

— Nu pot să le retrag.

— Foarte bine! strigă omul cu acompaniament de baston.

— Domnule apărător, față de această declarație, Curtea vă retrage cuvântul

— Foarte bine!

Și poc! cu bastonul.

— Aprod, dă-l afară!

— Foarte rău! strigă asistentul indignat, fără însă să mai dea cu bastonul în parchet, având nevoie de el ca să se sprijine la ieșire.

DON JOSE

PLÂNGERE

de I. AL. BRĂTESCU-VOINEȘTI

Imi dau perfect seama că, dată fiind marea îngrijorare de care sunt cuprinse toate mințile, față cu gravele evenimente externe, multora li se va părea ridicolă preocuparea din care izvorăsc cele cuprinse în acest articol, — totuși nădăjduesc că cititorii vor recunoaște ușor și legitimitatea acestei preocupări. Iată despre ce este vorba:

Toată lumea are încă vie înaintea ochilor imaginea mizerabilei stări în care se găseau, până acuma 2 — 3 ani, bălțile de pe cursul Colentinei, la periferia de Nord-Est a Capitalei, adevărate cloace, focare de infecție, de miazme și de molime.

Un om de o destoinicie exemplară, d. N. Caranfil, ajuns la conducerea Uzinelor Comunale București, secundat de un grup de oameni capabili și harnici ca și dânsul, a întreprins remedierea acelei mizerabile stări de lucruri. Desfășurând o activitate vrednică de toată admirația, într'un foarte scurt timp, mizerabilele bălți, care constituiau o rușine, au fost prefăcute în lacuri splendide, pe care le admirăm nu numai noi românii, dar cu drept cuvânt le admiră și tot străinul care le vizitează. Spațiul nu-mi îngăduie nici măcar să enumăr, necum să descriu amănunțit, enormele lucrări ce au trebuit săvârșite și nenumăratele rezistențe și picdici care au trebuit învinse, pentru crearea minunatei stări de lucruri de astăzi. O sumă de aproa-

(Continuare in pag. 2-a)

„Momentul istoric"

La sfârșitul întrevederii de rămas bun, dintre d-nii Chamberlain și Hitler la Godesberg, fotografii au fost invitați să fixeze acest „moment istoric".

ROBA

de RADU D. ROSETTI

Prin noua Lege de organizare judecătorească, cu începere dela 15 Septembrie 1938, s'a prevăzut obligativitatea portului robii pentru avocații cari pledează înaintea Inaltei Curți de Casație.

Uniunea corpului de avocați s'a sesizat de această lege și, cu asentimentul d-lui ministru de justiție Iamandi, a întocmit un nou proect de lege, prin care se estinde portul robii la toate instanțele, astfel că anul viitor membrii Barourilor se vor prezenta la bară îmbrăcați cu haina solemnă nu numai înaintea Inaltei Curți, ci și înaintea Tribunalelor precum și a Curților de Apel.

Dar introducerea robii avocaților în pretoriul Justiției nu este ceva nou la noi. Ea a mai fost purtată în Casa Dreptății din țara românească vreme îndelungată, și peripețiile prin cari a trecut impunătoarea mantă neagră au fost descrise de fostul Decan al Baroului de Ilfov, d. Radu D. Rosetti, cel care a luptat mai mult pentru reînființarea ei.

Evenimentul fiind de actualitate, reproducem câte-va pagini din chestiunea tratată în volumul ERI *editat de „Universul":*

...Din punctul de vedere al solemnității dezbaterilor, e sigur că roba impune. Acesta e și motivul pentru care a fost dată magistraților.

S'a zis că, într'o țară democrată, n'are ce căuta. Eroare. Dovadă că nu ființează numai în Anglia, Italia, Belgia, etc., ci și'n republici ca Franța, Germania sau Portugalia.

Ea reprezintă un simbol; cel ce-o îmbracă simte altfel fiorul misiunii împărțirii Dreptății pe pământ; cum slujește altfel preotul, învestmântat în odăjdii; cum luptă altfel soldatul în uniformă.

Nu numai că sugestionează pe posesor, dar insuflă încredere și celorlalți, uniformitatea și splendoarea coloarii impresionând prin estetică pe toți.

Despre aceasta s'au convins și legiuitorii noștri când, prin articolul 82 din Legea Curții de Casație, votată în 1861, au hotărît:

„In ședințele plenare, adică cu secțiunile întrunite, atât Curtea, cât și Ministerul public sunt în uniformă; iar în secțiunile ședințelor separate, în mică uniformă".

In graba documentării n'am putut găsi discuțiunile cari au avut loc cu ocazia votării acestei legi; am dat, însă, peste regulamentul din 30 Decembrie 1863, cuprinzând articolul unic cu „uniforma Curței de Casațiune este regulată după cum urmează", și citirea lui e interesantă:

„Uniforma de ceremonie; Haină de postav albastru civit, tăiată drept înainte, în formă de frac, cu gulerul drept, cu 9 nasturi d'inainte, cu 2 d'indărăt.

Jiletul drept, de caşmir alb, cu gulerul drept, cu 5 nasturi. Pantalonii de caşmir alb cu o bandă de fir galben, lat de 40 milimetre.

Pălăria tricornă, de păslă neagră, cu bandă cusută de fir galben de catifea neagră, cu panglici de moară neagră, late de 50 milimetre, *cocardă tricoloră de pene mici și crețe.*

Spagă de oțel aurit, mănunchiul cu 6 unghiuri aurite și cu 6 de oțel lustruit, cu marca țării de-asupra, lănțușel de mărgele de oțel amestecate cu mărgele aurite, cu ciucur sus și jos, cu garnituri aurite și cu portope de alb de piele de căprioară".

Un adevărat echipament de comandant de pe vremea revoluției franceze. Dacă-i vorba de fast, apoi era; împricinații trebue să fi rămas cu gura căscată când apăreau, impozanți, înalții magistrați.

De observat că judecătorii „Curții de Casațiune" de pe atunci erau obligați să poarte și'n oraș un semn distinctiv, care consta dintr'o medalie de aur cu un diametru de 25 „milimetre". Această medalie avea pe o parte sculptată în relief cumpăna Dreptății, deasupra căreia era scris:

„Curtea de Casațiune a Principatelor Unite", iar pe cealaltă parte marca țării și numele lui Alexandru Ion I.

Dar toga propriu zisă a fost decretată mai târziu, în 1864 și 1869, „înzestrându-se cu ea întreaga magistratură.

Nu numai magistratura, ci și avocații, după cum se vede în articolul 1, precis:

„Toată magistratura țării și avocații vor purta în viitor uniformă când sunt în seanță...

„Ea va consta dintr'o manto neagră", etc.

Fie că nu s'au prevăzut sancțiuni la caz de neascultare, fie că nu s'a putut, avocații nu s'au grăbit să se înobileze cu noua haină, și legea a căzut în desuetudine, când toga a fost însfârșit adoptată de toate Barourile din țară, cu vre-o cincisprezece ani înainte de războiu, datorită perseverenței unui avocat. Il chiamă Tase Eliad.

Cu o încăpățânare la început luată în râs, dar apoi admirată, amicul și colegul meu, tare pe litera legii, s'a îmbrăcat într'o bună zi cu manta elegantă, și nu s'a lăsat până n'a convins pe toți confrații să-l imite.

„De ce să fim puși în stare de inferioritate?" spunea dânsul tutulor, în apriga-i propagandă. „Nu oficiem și noi pe altarul Dreptății, la bară?"

Intr'un fel se impune judecătorului și publicului avocatul susținător al cauzei clientului, îm-

(Continuare in pag. 2-a)